

**MindTrek 2008 - esillä
avoimuus ja yhteisöllisyys**
Sivu 7

Ilmoitusliite
**Läsnä-älystä
liiketoimintaa**
Sivu 4

avopaikka

Open source -bisnesuutiset syyskuu/2008

IBM panostaa avoimuuteen

Avoimuus varmistaa yhteensopivuuden sekä parantaa kustannustehokkuutta, toiminnan laatua ja palvelutasoa. Avoimuus tuo myös vapautta, joustavuutta ja luo tasapuolisen kilpailukentän.

Sivu 5

Kohti palvelu- taloutta

Sivu 2

Avoimuus vie kohti entistä globaalimpaa ja palvelukeskeisempää taloutta. Avainsanaksi nousee jo unohdettu ihmiselle ominainen tapa toimia – yhteisöllisyys.

Sosiaalisen median läpimurrossa mahdollisuuksia **Sivu 2**

Avoimen lähdekoodin ratkaisuja joukkoliikenteeseen **Sivu 3**

pääkirjoitus

Avoimuuden ehdoilla kohti globaalia palvelutaloutta

Piintyneimmänkin avoimuuden vastustajan on nykyään vaikea kieltää sitä tosiasiassa, että avoimen lähdekoodin, avointen arkkitehtuurien ja avointen standardien käyttö on yleistynyt voimakkaasti viime vuosien aikana.

Kari Vilkkio

Kauppatieteiden tohtori Nina Helander työskentelee vanhempana tutkijana ja lehtorina Tampereen teknillisen yliopiston Tiedonhallinnan ja logistiikan laitoksella.

Yhä useamman pienen yrityksen nopea kasvu avoimuuden avulla – ja ennen kaikkea isojen yritysten näkyvät, strategiset siirrot avoimuuteen esimerkiksi mm. Nokia ja IBM – ovat saaneet kaikkein varovaisimmatkin yritykset vähitellen seuraamaan avoimuuden mukanaan tuomia etuja.

Myös julkishallinnossa on jo mahdollista löytää ilahduttavia esimerkkejä. Eräissä maissa avoimuus on valittu kansalliseksi strategiaksi, ja se on johtanut avointen ratkaisujen yleistymiseen kouluissa ja virastoissa. Tähän suuntaan toivoisi myös suomalaisen yhteiskunnan vahvasti pyrkivän.

Palveluliiketoiminta yhteinen tekijä

Yhä useampi yritys ja julkinen organisaatio vannoo siis avoimuuden nimiin. Samalla tutkijan näkökulmasta kuitenkin on tärkeä pitää mielessä, että avoimen lähdekoodin avulla tehtävä liiketoiminta ei ole vain yksi yhtenäinen ilmiö.

Hyödyntämistapoja on monia, ja organisaation todellinen avoimuuden aste voi vaihdella hyvinkin paljon. Siten ei voidakaan sanoa, että avoimuudesta saatavat hyödyt tai niihin liittyvät riskit olisivat universaaleja: mikä sopii yhdelle, ei välttämättä sovi toiselle. Avoimuus ei itsessään siis tuo tutkijoiden saati liikkeenjohtajien tarjottimelle hopealuotia

siitä, miten ohjelmistoliiketoiminta saadaan kukoistamaan.

Yhteisenä tekijänä näyttää avoimuudessa kuitenkin olevan oivallus palveluiden merkityksestä.

Avoin lähdekoodi kyllä mahdollistaa myös tuottavan tuotebisneksen, mutta ennen kaikkea se on onnistunut nostamaan palveluiden merkityksen esiin sekä asiakkaan että toimittajayrityksen näkökulmasta.

Jos tuote itsessään ei maksa mitään ja sen voi hankkia useista eri vaihtoehdoista lähteistä, palvelukokonaisuus on se, joka lopulta ratkaisee. Avoimuus siis ruokkii talouden palvelullistumista. Trendi näkyy nykyään voimakkaasti ohjelmistotalalla, vaikka vuosituhaten alussa ihannoitiin melkein pä yksinomaan tuotekeskeistä liiketoimintaa. Tuoteliiketoimintaa pidettiin pitkään jopa ainoana mahdollisuutena rakentaa kansainvälistä ohjelmistoliiketoimintaa.

Kehittäjäyhteisön kautta kansainväliseksi

Kansainvälisen verkoston rakentaminen vain kaupalliset tavoitteet mielessä ei ole halpaa puuhaa. Sen sijaan avoin lähdekoodi tarjoaa ohjelmistoyritysten kansainvälistymiseen entistä paremmat mahdollisuudet – kehittäjäyhteisön kautta yrityksen on mahdollista tavoitella globaaleja markkinoita lokaalitunte-

musta omaavien kautta. Kansainväliin kehittämisyhteisöön kuulumisen voi avata pienelle yritykselle huikeita mahdollisuuksia ja vieläpä erittäin kustannustehokkaasti. Puhumattakaan siitä, että globaalissa suuren luokan kilpailussa avoimuutta voidaan käyttää strategisena taisteluvälineenä kilpailijoita vastaan, kuten fiksit edelläkävijäyritykset ovat huomanneet. Jos et voi vallata markkinoita omalla suljetulla ratkaisulasi, avaa ratkaisusi muille ja hanki ekosysteemiisi laaja joukko globaaleja yhteistyökumppaneita. Mitä luultavimmin selviydyt voittajana taistossasi markkinaherruudesta suljetu ratkaisun kilpailijaasi vastaan.

Yhteisöllisyys – ihmiselle ominainen tapa

Avoimuus vie meitä siis varmaan askelien kohti entistä globaalimpaa ja palvelukeskeisempää taloutta. Taloutta, jossa avainsanaksi nousee kiihkeimpien teollistumisen ja talouskasvuvuosien aikana unohdettu ihmiselle ominainen tapa toimia – yhteisöllisyys. Siihen, toteutuko yhteisöllisyys pelkästään virtuaalisesti ja verkon välityksellä, ei avoimuus itsessään valitettavasti tuo yksiselitteisiä vastauksia. Se jääköön ratkaistavaksi tulevien vuosikymmenien aikana.

Nina Helander

Sombiz on hereillä sosiaalisen median muuttaessa maailmaa

SOM.BIZ

Facebookin, wikien, blokien ja muiden yhteisöllisyyteen ja käyttäjien sisällöntuotantoon perustuvien digitaalisten mediapalvelujen suosio on viime vuosina lisääntynyt nopeasti. Web 2.0:n ja sosiaalisen median läpimurron toivotaan avaavan myös suomalaisille yrityksille mahdollisuuksia uusiin innovaatioihin pohjautuvan kansainvälisen liiketoiminnan luomiseen.

– Sosiaalinen media muuttaa liiketoimintamalleja verkossa. Se luo uhkia mutta myös mahdollisuuksia, kiteyttää **Jukka Matikainen** Sombiz-bisnesverkostosta (Social Media Business Network).

Tiedonvaihto luo lisäarvoa

Valtioneuvoston Osaamiskeskusohjelman (OSKE) huippuhankkeeksi tänä vuonna valittu Sombiz-bisnesverkosto kokoaa yhteen suomalaiset sosiaalisen median tuottaja- ja hyödyntäjäyritykset sekä alan tutkijat. Sombizin tavoitteena on luoda sosiaalisen median ekosysteemi tai ekosysteemejä Suomeen. Bisnes-

verkosto parantaa suomalaisen osaamisen ja yritysten tunnettuutta ja tekee sosiaalisen median mahdollisuuksia tunnetuiksi myös perinteisen teollisuuden ja julkisten palveluiden alueilla.

– Autamme yrityksiä, korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia toimimaan kimpasaa. Huippututkimuksesta syntyy aineksia liiketoimintaan ja yritysten verkottaminen luo positiivisia, yhteistyöhön johtavia törmäyksiä. Jo tiedon vaihto sinänsä on arvokasta ja projekteissa voidaan yhteistyötä syventää hyvinkin pitkälle, Matikainen valottaa.

Sombiz tukee koulutuksin ja konsultoinnein uutta liiketoimintaa aloittavia kasvamaan kansainvälisille markkinoille. Edelleen Sombiz on mukana innovaatioiden kehittämisessä ja niiden saattamisessa liiketoimintaan organisoimalla yhteistyöprojekteja tutkimuskentän ja yritysten välille. Sombiz pyrkii myös tuomaan teollisuuden ja julkisen sektorin käyttöön sosiaalisen median välineitä, joilla ne voivat parantaa palveluitaan ja tehostaa toimintaansa.

Uhkia ja mahdollisuuksia

Sosiaaliseen mediaan liitetään mielikuvia hypestä, ja sen edessä on vielä monta suurta haastetta. Yksi suurimmista haasteista liittyy toimivien liiketoimintamallien luomiseen.

– Mahdollisuuksia kuitenkin on. Sosiaalisen median arvellaan korostuvan esimerkiksi mainonnassa. Sisällöntuottajat jättävät vapaaehtoisesti itsestään dataa, jonka avulla voidaan räätälöidä profiloineja ja tarkasti kohdennettuja kampanjoita. Toisesta näkökulmasta nämä samat asiat ovat tietoturva- ja yksilösuojariskejä, koska käyttäjät eivät voi hallita omia tietojaan verkossa.

– Jos joku sellaisen universaalien tiedonhallintamekanismin keksisi, se vastaa hyvä bisnesidea olisikin, Matikainen hymyilee.

Sombiz vauhdilla liikkeelle

Matikainen painottaa, että sosiaalinen media on laaja käsite. Sombizissakaan ei puhuta pelkästään facebookeista tai

blogeista, vaan myös mm. yhteisöllisistä tuotantoalustoista ja sosiaalisista pelimaailmoista. Käsite myös muuttuu teknologian ja median kehityksen myötä. Uudenlaisia sosiaalisen median hittejä voi syntyä esimerkiksi paikka- ja kontekstipohjaisten palvelujen yleistessä. Tämä luo mahdollisuuksia myös vahvalle suomalaiselle mobiiliosaamiselle.

Suomalaisesta sosiaalisen median kentästä ja Sombizin toiminnasta kiinnostuneet voivat bongata mielenkiintoisia bloggaajia, hankkia lisätietoja ja osallistua keskusteluun osoitteessa www.sombiz.net. Verkkopalvelu tarjoaa myös tietoa tapahtumista ja operaatioista.

– Sombiz starttasi huhtikuun alussa. Olemme koonneet toimijoita yhteen, organisoineet tapahtumia ja ohjelmaa Piilakson bisnesmatkaan. Lisää liiketoimintalähtöisiä sessioita on luvassa lähitulevaisuudessa ja useita projekteja on käynnistymässä, Matikainen kertoo.

Kari Vilkkio

Avopaikka - Open source -bisnesuutiset syyskuu/2008 COSS-julkaisu. Jakelu Kauppalehden liitteenä syyskuussa 2008. Julkaisija: COSS/Teknologiakeskus Hermia Oy, Hermiankatu 1, 33720 Tampere, info@css.fi. Päätoimittaja: Johanna Salomaa-Valkamo, COSS (Centre for Open Source Software), 050 591 1559, johanna@hermia.fi. Toimitussihteeri: Kari Vilkkio/PressTampere -lehtiviestintäpalvelut, 040 760 2620, kari.vilkkio@presst tampere.fi. Projektipäällikkö: Sanna Heiskanen, COSS. 050 570 2324, sanna.heiskanen@css.fi. Ulkoasu ja taitto: Liisa Hertell/PressTampere -lehtiviestintäpalvelut, 040 760 2620 www.presst tampere.fi. Painopaikka: Kustannus Oy Aamulehti/Lehtipaino, Tampere 2008.

Avoin teknologia vauhdittaa osaamisen kehittämistä

Avoimuus tarkoittaa meille ja asiakkaillemme ennen kaikkea turvallisuutta ja luotettavuutta, määrittelee **Mediamaisteri Groupin** toimitusjohtaja **Timo Väliharju**.

– Lähdimme viitisen vuotta sitten etsimään asiakkaillemme kustannustehokkaita ratkaisuja perinteisten eLearning- ja HRD-järjestelmien rinnalle, mutta löysimme paitsi kustannustehokkuutta myös ylivoimaisen, tehokkaan tuotantokoneiston kansainvälisen kehittäjäyhteisön muodossa. Tämä tarkoittaa asiakkaillemme sitä, että mikäli Mediamaisteri syystä tai toisesta katoaisi kartalta, ohjelmistot kehittyvät edelleen ja ovat asiakkaidemme käytössä ilman käyttökatkoksia, Väliharju toteaa.

Mediamaisteri Group on oppimisen ja osaamisen kehittämisen asiantuntijayritys, jonka tehtävänä on tukea henkilökohtaista kehittymistä sekä organisaation kehittymistä, oppimista ja asenne muutosta. Yritys toimii henkilöstön kehittäjien kumppanina tarjoamalla helpokäyttöisen, avoimeen teknologiaan perustuvan mCompass-järjestelmän tiedon hallintaan, hakuun, raportointiin ja seurantaan.

– Integroimme työkalut asiakkaamme olemassa oleviin järjestelmiin varmistaaksemme, että tarvittava tieto liikkuu saumattomasti ja minimoi hallinnointi-

tarpeen. Avoimuus tarkoittaa siis myös avoimia rajapintoja ja joustavuutta asiakkaamme eduksi, kiteyttää teknologiatiiimin vetäjä **Mikko Toriseva**.

Kaikki ”mediamaisterit” korostavat, että asiakasprojektien näkökulmasta avoimuus tarkoittaa myös positiivista keveyttä hinnan, käyttöönottoprojektin laajuuden ja käytön näkökulmasta:

– Tiedostamme, ettei osaamisen kehittäminen ole asiakkaidemme ydinliiketoimintaa. Siksi haluamme toimia henkilöstön kehittäjien oikeana kätenä ja tarjota sopivan hintaluokan helppoja työvälineitä. Toimintamme tavoitteena on arkipäiväinen ja jopa huomaamaton osaamisen kehittäminen mahdollisimman mukavalla ja joustavalla tavalla, jatkaa asiakasprojektitiimin vetäjä **Kaisa Huunonen**.

Asiakkaat tuotekehityksessä

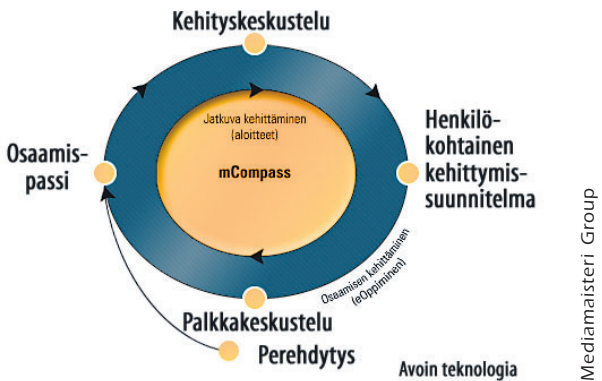
Keveydestä kertoo myös se, että **Oras Oy** on tämän vuoden aikana ottanut käyttöönsä jo Perehdytys- ja Kehityskeskustelu -työkalut. Syksyllä vuorossa on Jatkuvan parantamisen työkalu, jolla hoituu niin arkipäivän työn kehittämisen kuin myös innovaatioiden metsästyksen. Nopeasta aikataulusta huolimatta työvälineet on tarkoin pohdittuja ja strategian mukaisia.

Avoimeen teknologiaan perustuva mCompass-järjestelmä tukee henkilökohtaista osaamisen kehittämistä sekä koko organisaation kehittymistä.

– Käyttöön otetut työkalut on räätälöity täsmälleen Oraksen mallien mukaiseksi, mikä on ollut meille tärkeää. Syksyllä otamme käyttöön myös Turvallisuus- ja Läheltä piti -osiot, joten olemme rakentamassa nopeatempoisesti melkoisen laajaa oppimis- ja kehittämisympäristöä, joka tukee koko yrityksen toimintaa sekä Suomessa että yksiköissämme ulkomailla, kuvailee Oraksen henkilöstöpäällikkö **Merja Helkelä** innostuneesti.

Mediamaisteri on kehittänyt kaikki mCompass-järjestelmän työkalut tiiviissä yhteistyössä asiakkaidensa kanssa.

– Yhteisenä mielenkiinnon kohteena meillä Mediamaisterissa ja asiakkailamme oli se, miten osaamisen kehittämisen menetelmät ja työvälineet saadaan vastaamaan nykyisiä arkipäivän tarpeita. Lähdimme tuolloin rohkeasti rakentamaan, eheyttämään ja suoristamaan osaamisen kehittämisen prosesseja avoimen teknologian avulla, jatkaa Huunonen.

– Ja kun aikoinaan jouduimme perustelemaan avoimuuden etuja, nyt asiakkaamme vaativat, että uudet työvälineemme ovat myös avoimia, nauhahtaa Toriseva.

Mediamaisteri Groupilla on pitkälle tulevaisuuteen ulottuva suunnitelma siitä, miten avointen työvälineiden kehittäminen jatkuu.

– Avoimen teknologian maailma on äärimmäisen mielenkiintoisia mahdollisuuksia täynnä, pohdiskelee toimitusjohtaja Väliharju.

– Yrityksemme historian paras valinta oli lähteä tälle tielle, iloitsen siitä joka päivä, Väliharju jatkaa.

Kaisa Lehtonen

■ Mediamaisteri toimii henkilöstön kehittäjien kumppanina tarjoamalla helpokäyttöisen, avoimeen teknologiaan perustuvan mCompass-järjestelmän tiedon hallintaan, hakuun, raportointiin ja seurantaan.

Proactumin ratkaisut kaiken kansan käyttöön

Pääkaupunkiseudulla liikkuvat saavat käyttöönsä edistyselliset joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen palvelut, kun alueen toimijat **HKL** ja **YTV** kehittävät kansalaisten informaatiopalveluja.

YTV on juuri julkaissut uuden liikenteeseen.fi-palvelunsa, jossa yhdistetään pääkaupunkiseudun julkiseen liikenteeseen, autoliikenteeseen ja kevyeen liikenteeseen liittyviä verkkopalveluita yhteen innovatiiviseen ja helpokäyttöiseen portaaliin. Projekti käynnistyi huhutikuussa ja valmistui tavoitteidensa mukaisena.

– Liikenteeseen.fi-palvelu on edistysellinen ratkaisu, jossa on erityisesti huomioitu kansalaisportaalille tärkeä käytävyyksnäkökulma. Palvelu lanseerataan syksyllä, mutta jo nyt innokkaimmat käyttäjät pääsevät tutustumaan uuteen palveluun. Olemme tyytyväisiä yhteistyöhön palvelun toteuttaneen Proactumin kanssa ja voimme ilolla todeta markkinoille ilmaantuneen uuden laadukkaan toimijan, toteaa YTV:n joukkoliikenteen tietojärjestelmästä vastaava **Kimmo Sinisalo** tyytyväisenä.

– Liikenteeseen.fi-palvelun perusajatuksena on olemassa olevien liikennetietojen kerääminen yhteen paikkaan. Tietolähteitä on lukuisia, ja kullakin tietolajilla on omat erityispiirteensä. Proactum toteutti haastavan kokonaisuuden mallikkaasti parasta toteutustapaa aktiivisesti etsien. Avoimen lähdekoodin ratkaisujen edut tulivat työssä selkeästi

esiin, joten tulemme hyödyntämään avoimen lähdekoodin ratkaisuja mahdollisuuksien mukaan myös tulevaisuuden hankkeissa, toteaa YTV:n kehittämis-päällikkö **Petteri Sipilä**.

Investointi nopeasti takaisin

HKL valitsi Proactumin toimittamaan innovatiivisen sähköisten aikataulu- ja informaationäyttöjen julkaisujärjestelmän. Investointi on mittava, mutta maksaa HKL:lle itsensä nopeasti takaisin, sillä jo mainostulot ovat viidessä vuodessa 30 MEUR. Alustaratkaisuna on Proactum Platform, joka integroi markkinoiden johtavat avoimen lähdekoodin tuotteet yhdeksi kokonaisuudeksi.

– Järjestelmän avulla tehtävä tietojen käsittely ja julkaisu sadoille näytöille on tarkoitus voida hoitaa tehokkaasti ja joustavasti. Proactumin kanssa toteutettavassa järjestelmässä otetaan joustavasti huomioon myös tulevia tarpeitamme, kertoo tyytyväisenä HKL:n kehittämis-päällikkö **Kerkko Vanhanen**.

– Proactum Platform, jossa on integroituna mm. Liferay-portaali, Alfresco sisällön- ja asiakirjanhallintatuotteet sekä sovelluspalvelin, palveluväylä ja muita valmiskomponentteja, mahdollistaa keskittymisen asiakaslisäarvon tehokkaaseen tuottamiseen, toteaa Proactumin toimitusjohtaja **Karo Koskinen** ja teknologiajohtaja **Antti Jokipii**.

Mikko Puhakka

Proactum Oy

Proactumin perustajajäsen Anneli Koivunen arvostaa suuresti sitä, että yritys on saavuttanut merkittävän aseman markkinoilla avoimen lähdekoodin laadukkaana ratkaisutoimittajana ja toteaa, että menestyksen kulmakivenä on ollut teknisen osaamisen lisäksi vahva projektinhallintaosaaminen sekä aito välittäminen asiakkaan onnistumisesta.

Proactum keskeinen toimija onnistuneissa hankkeissa

Proactum Oy on ketterä ohjelmistoalan palveluyritys, joka on erikoistunut johtaviin OS-ohjelmistoihin erikoisosaamisalueenaan Liferay ja Alfresco. Yritys on kasvanut menestyksekkäiden järjestelmäprojektien, julkishallinnon puitesopimusten (mm. Hansel, Tulli, KELA) ja tyytyväisten asiakkaiden avulla.

Ixonosin open source -osaaminen poiki mobiilitelevisiovastaanoton ja kuntalaisportaalin

Tieto- ja viestintäteknologia-alan palveluyritys **Ixonos Oyj** vahvistaa asemaansa avoimen lähdekoodin markkinoilla. Uusimpiin julkaisuihin kuuluvat Linux-pohjaiselle mobiilialustalle tehty digitelevisiovastaanotto ja Oulun kaupungille toimitettu open source -pohjainen kuntalaisportaali.

Mobiilitelevisio yleisty voimakkaasti

Ixonosin kehittämä digitelevisiovastaanotto on luotu mobiilialustalle, jonka yritys on rakentanut älypuhelimien ja mobiilitietokoneiden tuotekehityksen hyödyntämiseen. Alusta perustuu Linux-käyttöjärjestelmään sekä avoimen lähdekoodin työkaluihin ja komponentteihin. Mobiilialustaa voidaan käyttää useiden eri laitevalmistajien tuotteissa.

Ratkaisun avulla voidaan vastaanottaa muun muassa DVB-T- ja DVB-H-lähetyksiä ja se myös mahdollistaa lähetyksen toiston edelleen lähiverkkoon. Vastaanotossa käytettävä avoimen lähdekoodin Mplayer-ohjelmistoon pohjautuva videotointin toimii koko alustan multimediatoistimena.

Digitelevisiovastaanoton integroituihin perustoimintoihin sisältyvät muun muassa puhelinominaisuudet, kosketusnäyttö ja internet-selain. Tavoitteena on

ollut kehittää intuitiivinen, helppokäyttöinen ja helposti muokattava käyttöliittymä.

– Lähivuosina mobiilitelevisiön käyttäjien määrä maailmassa tulee nousemaan puoleen miljardiin. Euroopassa mobiilitelevisiön yleistymistä edistää komission päätös valita DVB-H-lähetysmuoto yleiseurooppalaiseksi standardiksi. Olemme olleet ensimmäisten joukossa tuomassa DVB-H-vastaanottoa Linux-pohjaiseen älypuhelimien, liiketoimintayksikön johtaja **Tomi Kyllönen** Ixonos Oyj:stä kertoo.

Kehitetyn ratkaisun arkkitehtuuri mahdollistaa teknologiariippumattoman, eri vastaanottimia ja ohjelmälähteitä tukevan vastaanoton. Esimerkiksi siirryttäessä mobiiliverkoston peittoalueen ulkopuolelle katselua voidaan jatkaa toisella vastaanottimella ja ohjelmälähteellä.

Kuntalaispalvelut paranivat Oulussa

Ixonosin Oulun kaupungille toimittama open source -pohjainen kuntalaisportaali OmaOulu.fi avattiin asukkaiden käyttöön viime toukokuussa. Portaalin kautta kaupungin sähköiset palvelut, tietoyhteiskuntapalvelut sekä osallistumismahdollisuudet tuodaan paremmin

kuntalaisten ulottuville. Palvelun käyttäjä voi kerätä erilaisia uutispalveluita omalle sivustolleen sekä luoda omat julkiset internet-sivut itselleen tai esimerkiksi harrasteseuralle, päiväkotiryhmälle tai koululuokalle. Sisältöä omalle kotisivulle voi tuottaa esimerkiksi blogin ja kuva-albumin avulla.

Open source -pohjainen portaali-alusta on julkisen sektorin käyttämänä ratkaisuna poikkeuksellinen ja esimerkillinen. Ratkaisu on täysin kilpailukykyinen valmisohjelmistojen kanssa.

– Oulu on tehnyt eturivin työtä sähköisen asioinnin eteen valtakunnallisesti, toteaa projektipäällikkö **Teppo Kuisma** Ixonosista.

Oulun kaupungin tietohallintojohtajan **Ilari Heikkisen** mukaan käyttäjäpaute on ollut positiivista.

– Erityisesti seniorit ja erilaiset yhteisöt, kuten koululuokat tai urheiluseurat ovat olleet innostuneita portaalin käyttäjiä.

Kari Vilkkio

Tieto- ja viestintäteknologia-alan palveluyritys Ixonos Oyj vahvistaa asemaansa avoimen lähdekoodin markkinoilla.

Ixonos ja open source

Ixonos on valinnut avoimen lähdekoodin yhdeksi strategiseksi teknologia-alustaksi elinkaaren kattavien ohjelmistopalvelujen tuottamisessa. Avoimen lähdekoodin yhteisöllisyys kasvattaa laitteiden, niiden liittymien ja palvelujen potentiaalista kehittäjäkuntaa ja siten nopeuttaa uusien ominaisuuksien kehittämistä ja käyttöönottoa. Tuotteiden loppukäyttäjälle tulos näkyy laitteiden käyttöliittymien ja sovellusten entistä samankaltaisemmissa toiminnoissa.

Avointa lähdekoodia hyödyntämällä asiakkaalle voidaan tarjota entistä tehokkaampia välineitä tuotekehitysriskien hallintaan ja kilpailukyvyyn parantamiseen sekä kustannustehokasta joustavuutta muuttuviin liiketoiminnan tarpeisiin. Ixonosille open source -kehittämisyhteisöissä toimiminen on osa strategista osaamisen kehittämistä ja tarjoaa kommunikatiokanavan avointa lähdekoodia kehittäviin yhteisöihin ja sitä hyödyntäviin asiakkaisiin.

CUBIQ kehitystrendin aallonharjalla

CUBIQ (Centre for Ubiquitous Computing) kehittää läsnä-älyn teknologioita ja liiketoimintaa. Se tukee uusien teknologioiden, sovellusten ja toimintamallien luomista ja tarjoaa jäsenistölleen erilaisia palveluita. CUBIQin tavoitteena on kerätä alan kotimaiset toimijat yhteen hyödyntämään kasvua mahdollisimman hyvin.

Teknologiakeskus Hermian ja Dimes Ry:n yhteishankkeena syntynyt CUBIQ-yhteistyöverkosto tähtää jään murtamiseen ubimarkkinoilla.

– CUBIQin tehtävänä ei kuitenkaan ole toimia teknologian puolestapuhujana, vaan muun muassa edistää palvelujen käyttöönottoa ja kaupallistamista, kertoo **Tommi Järvinen**, CUBIQin tuore kasvo. Järvinen kuuluu Teknologia-keskus Hermian Jokapaikan tietotekniikka-tiimiin, jossa koordinoidaan myös Tekesin Ubicom-ohjelmaa ja kansallista Jokapaikan tietotekniikan klusteriohjelmaa (OSKE).

CUBIQin palvelut koostuvat pääasiassa verkostoinnista, erilaisten mahdollisuuksien luomisesta ja kehitysprojekteista. Järvinen kuitenkin huomauttaa, että usein jäsenyrityksille tärkeintä vaihetta, tuotteiden kaupallistamista, tuetaan myös. Yhteistyökumppaneiden löytämisessä auttavat CUBIQin laajat verkostot sekä hyvä yhteistyö Tampereen

Tiia Koskinen

CUBIQ-verkoston kehityspäällikkö Tommi Järvinen kuuluu Teknologia-keskus Hermian Jokapaikan tietotekniikka-tiimiin, jossa koordinoidaan myös Tekesin Ubicom-ohjelmaa ja kansallista Jokapaikan tietotekniikan klusteriohjelmaa (OSKE).

seudun Jokapaikan tietotekniikan Osaa-miskeskuksen ja yliopistojen kanssa.

Ubiyhteiskunta tulee?

Järvisellä on oma selkeä näkemyksensä tulevien ubipalvelujen roolista. Kehitystrendi näyttäisi olevan menossa läsnä-älyn suuntaan, mutta vaikea on vielä ennustaa, onko siitä liiketoimintamalli-

sen uudistajaksi. Lopputulokseen vaikuttaa ennen kaikkea se, ovatko ihmiset vielä valmiita ottamaan vastaan ubipalveluita. Jotta tämä on mahdollista, läsnä-älyn eettisyys ja yksityisyyden suoja tulee saada paremmin ihmisten tietoisuuteen. Myös luottaminen teknologiaan on edellytys ubipalveluiden yleistymiselle.

Open Air – parempaa sisäilmaa

CUBIQ keskittyy pääosin kehittämään älykkäitä tiloja ja ympäristöjä sekä niihin liittyviä palveluja, esimerkkinä Järvinen mainitsee avoimen teknologian kehityshankkeen Open Airin.

– Open Airissa keskitymme siihen, miten uudella teknologialla voidaan ratkaista ja ennaltaehkäistä sisäilmaongelmia ja ilmanvaihtoon liittyviä haasteita.

– Kotien automaatiojärjestelmien kehitykseen liittyy paljon odotuksia ja uskomme, että juuri julkisen hankkeen kautta toimialan kehitykseen saadaan uutta vauhtia, innovatiivisia lähestymistapoja ja uusia kehittäjiä, jatkaa **Pasi Nieminen Nomovokista**, joka on mukana toteuttamassa Open Airia.

CUBIQ pyrkii open innovation -tyypiseen toimintaan, jolle on ominaista oman organisaation ulkopuolelta tulevien ideoiden vapaa käyttäminen. Silloin saadaan käyttöön suurempi määrä asiantuntijuutta ja ammattitaitoa. Avoimella kehityshankkeella on paljon hyviä puolia, kuten kustannustehokkuus ja levittyvyys.

Järvinen heittää ilmaan muutaman tärkeän kysymyksen, jotka vaikuttavat ubipalveluiden syntymiseen:

– Missä kehitysvaiheessa uudet teknologiat ovat ja onko niiden kautta saatavilla liiketoimintahyötyjä? Vai mahdollistavatko ne edelläkävijäyrityksille todellisia irtiottojen paikkoja?

Tiia Koskinen

CUBIQ: Tommi Järvinen, CUBIQ-verkoston kehityspäällikkö tommi.jarvinen@hermia.fi, www.hermia.fi/cubiq

Jokapaikan tietotekniikka: www.tampereinnovation.fi, www.ubi.fi, www.oske.net, www.hermia.fi

Open Air -hanke: www.hermia.fi/cubiq/openair, www.dunkkis.org

IBM:lle avoimet ratkaisut ovat tärkeä osa strategiaa

Vaikka ikää on yli yhdeksänkymmentä, ovat **IBM:n** toimintaperiaatteet viimeistä huutoa – varsinkin mitä tulee avoimiin ratkaisuihin.

– Avoimet standardit, avoimet rajapinnat ja avoin arkkitehtuuri ovat erittäin olennainen osa strategiaamme, IBM:n Suomen ohjelmistoliiketoiminnan johtaja **Mirva Antila** alleviivaa.

Avoimuuden keskeisiä tavoitteita IBM:ssä on varmistaa eri järjestelmien ja ohjelmistojen yhteensopivuus ja siten vähentää riippuvuutta valmistajakohtaisiin teknologioihin ja yksittäisiin tuotteisiin. Tällä voidaan erityisesti välttää teknologisen kehityksen vääristyminen. Avoimuudella pyritään myös parantamaan kustannustehokkuutta, toiminnan laatua ja palvelutasoa.

– Avoimuuden periaate takaa pääsyn tietoon nyt ja tulevaisuudessa. Se myös maksimoi toiminnan vapautta sekä varmistaa joustavuuden ja tasapuolisen kilpailukentän, Mirva Antila kiteyttää.

IBM on ollut aktiivinen toimija avoimuuden parissa jo pitkään, ja on jo useita vuosia panostanut avoimuutta edistävien yhteisöjen toiminnan tukemiseen. Hyvänä esimerkkinä toimii Eclipse-yhteisö, joka perustettiin jo seitsemän vuotta sitten ja kokosi merkittäviä ohjelmistotalan toimijoita avoimuuden ympärille.

– Kehitämme ja hyödynnämme itse järjestelmällisesti avointa lähdekoodia. Haluamme olla sen kehityksessä vahvasti mukana, Antila perustelee.

Hyötyjä avoimista rajapinnoista

Eclipse-yhteisön hedelmänä on syntynyt integraatioalusta, jonka ensimmäistä versiota ladattiin maailmanlaajuisesti peräti kolme miljoonaa kertaa 40 vuorokauden aikana. Maksuton integraatioalusta tarjoaa standardin, avoimiin rajapintoihin perustuvan laajennettavan työskentelyalustan, jota voidaan hyödyntää niin sovelluspalvelimissa kuin työpöydälläkin. Eclipsen päälle voi kuka tahansa itse helposti kehittää toiminnallisuuksia, jotka laajentavat alustaa entisestään.

Eclipsen kehitystyö jatkuu siis edelleen. Tätä avoimeen kehitykseen perustuvaa integraatioalustaa IBM käyttää itsekin niin sovelluskehitysvälineenä kuin satojen ohjelmistoratkaisujensa runkona. Esimerkiksi IBM Lotus Notes -ryhmätyöohjelmisto pohjautuu Eclipseen.

– Meille tämän alustan käyttö on itsestään selvä ratkaisu, sillä se varmistaa integroitavuuden muihin järjestelmiin. Tämä on erityisesti asiakkaidemme ja kumppaneidemme etu. Meille on tärkeää, että he voivat vapaasti laajentaa meidän perusratkaisuumme tarpeidensa mukaan, ohjelmistoarkkitehti **Jouko Poutanen** toteaa.

Poutasen kommenttiin johtaja Mirva Antilalta tulee syvä nyökkäys.

– Avoimuutemme idea niin teknolo-

Kari Vilkkio

IBM:n Suomen ohjelmistoliiketoiminnan johtaja Mirva Antila ja ohjelmistoarkkitehti Jouko Poutanen alleviivaavat, että avoimuuden keskeisiä tavoitteita IBM:ssä on varmistaa eri järjestelmien ja ohjelmistojen yhteensopivuus ja siten vähentää riippuvuutta valmistajakohtaisiin teknologioihin ja yksittäisiin tuotteisiin. Tällä voidaan erityisesti välttää teknologisen kehityksen vääristyminen.

gia- kuin bisnes-mielessä on varmistaa tuotteidemme yhteensopivuus asiakkaan rajapintojen kanssa. Tämä vähentää yhden toimittajan tai teknologian loukkuun joutumista. Kun toimitaan avoimilla standardeilla, se tervehdyttää markkinoita luomalla tasapuolisen ja joustavan kilpailukentän, Mirva Antila vahvistaa.

Avoimet ratkaisut turvallisia

Niin IBM:ssä kuin muidenkin avoimessa ympäristössä toimivien yritysten eteen tulee joskus epäilyjä, onko avoimella lähdekoodilla tehty ratkaisu yhtä laadukas ja testattu kuin kaupallisesti lisensioitu tuote. Siis voiko maksuton olla hyvää? Jouko Poutanen on vastauksessaan varma:

– Avoimet yhteisöt ja kehitystavat ovat jo vakiintuneita. Tämän tuloksena ratkaisut ovat osoittautuneet erittäin hyvälaatuisiksi. Turvallisuutta tuo sekin, että dokumentaatio on koko ajan vapaasti käytettävissä, niin nyt kuin tulevaisuudessa. Mielenkiintoista on myös se, että avoimista yhteisöistä syntyy ensimmäisenä innovaatioita, joita kaupalliset yritykset voivat sitten jalostaa käyttöönsä, Poutanen sanoo.

Jokaisella oikeus tietotekniikkaan

Vahvana perinteikkäänä yrityksenä IBM:n arvoihin kuuluu yhteiskuntavastuullisuus.

– Näemme, että esimerkiksi avoimeen tiedostomuotoon perustuvat tuo-

tanto- ja tuottavuustyökalut edistävät tasa-arvoa yhteiskunnassa, koska ne ovat kaikkien saatavilla. Vaikka emme keskity tuottavuustyökaluliiketoimintaan, haluamme edistää avoimia ratkaisuja ja tietoteknistä tasa-arvoa tarjoamalla Symphony-toimistosovellukset vapaasti kaikkien käyttöön. Voit ladata sen maksutta IBM:n web-sivuilta, Mirva Antila vinkkaa.

– Mielestämme jokaisella tulisi olla teksti- ja taulukko-ohjelma. ODF-pohjaiset (Open Document Format) avoimen lähdekoodin työkalumme ovat iso askel siihen suuntaan. Tämäkin on osa tärkeänä pitämäämme yhteiskuntavastuullisuutta, Mirva Antila sanoo.

Edelleen IBM on innokkaasti mukana yhteistyössä luomassa ja tukemassa avointen sovellusten, mm. Linux-pohjaisten ratkaisujen hankkeita, joilla esimerkiksi oppilaitokset ja muut yhteisöt voivat parantaa tietoteknisiä valmiuksiaan hyvinkin edullisesti.

Keihäänkärki-ideat kiinnostavat

IBM:n pääyhteistyökumppani avoimissa asioissa on Suomen open source -keskus (COSS), Jouko Poutanen lupaa.

– IBM on COSSin perustajajäsen ja on luontevaa edistää avoimuutta sen kautta. Esimerkiksi COSSin järjestämissä tilaisuuksissa tuomme esiin miten tuemme avoimia ratkaisuja.

– Mutta jatkuvasti olemme myös antennit ulkona, millä muullakin tavoin voisimme olla mukana avoimissa yhtei-

söissä paikallisesti. Etsimme jatkuvasti tahoja, joiden kanssa voisimme yhdessä lähteä luomaan keihäänkärki-ideoita markkinoille, Poutanen valottaa.

Vaikka IBM ja muut avoimuuden sainsaattajat kiertelevät seminaareja ja messuja, avoimuus on ylipäätään termi, jota ei vielä täysin ymmärretä.

– Vielä on paljon tehtävää ennen kuin avoimuuden viesti menee perille. Uskon kuitenkin, että konkreettisten projektien kautta saadaan vahvoja ahaa-elämyksiä siitä, miten avoimet ratkaisut toimivat osana tietojärjestelmiä, Mirva Antila painottaa.

Kari Vilkkio

Avoimuuden tavoitteita ja periaatteita IBM:ssä

- ▲ Varmistaa yhteensopivuus
- ▲ Vähentää riippuvuutta valmistajakohtaisiin teknologioihin
- ▲ Välttää teknologisen kehityksen vääristymistä
- ▲ Parantaa kustannustehokkuutta, toiminnan laatua ja palvelutasoja
- ▲ Taata pääsy tietoon nyt ja tulevaisuudessa
- ▲ Varmistaa tasapuolinen kilpailukenttä
- ▲ Maksimoida toiminnan vapaus ja varmistaa joustavuus

Avoin tietojenkäsittely – uusi väylä yhteistyöhön ja innovaatioihin

Avoimet standardit: Tehostavat tiedon jakamista yksinkertaistamalla eri teknologioiden integroimista.

Avoin arkkitehtuuri: Innovointia yleisten alustojen päälle. Yhteistoinnallisuuden parantaminen liiketoimintaprosesseja laajentamisella (esimerkiksi SOA).

Avoin lähdekoodi: Tehostaa innovointia hyödyntäen yhteisöpohjaista kehittämistä. Nopeuttaa avointen standardien hyväksymistä.

Open source ja IBM

IBM on avoimen kehityksen, innovaatioiden ja yhteisöjen merkittävä tuki. Se on vahvalla panoksella mukana yli 120:ssä avoimen yhteisön kehitysprojektissa, mukaan lukien Eclipse, Apache Derby, Apache Geronimo ja Globus. IBM avustaa myös Apache Tuscany ja Apace Harmony -projekteissa sekä tuo sovelluskehitysvälineitä open source kehittäjien käyttöön.

Itse Linux-käyttöjärjestelmään IBM on investoinut n. \$100M ja siihen liittyvään laite- ja ohjelmistokehitystyöhön yli \$1B. (vertailukohtana: uuden käyttöjärjestelmän tekeminen maksaisi \$500M)

IBM on luovuttanut 500 patenttia ”patent commons” -projektiin avoimen kehittäjäyhteisön käyttöön tukeakseen siirtymistä avoimiin teknologioihin sekä yhteensopivuuden takaamiseksi.

Avoin käyttöjärjestelmä pyörittää teollisuutta

Teollisuuden koneilta ja laitteilta vaaditaan yhä enemmän älykkyyttä. Älykkyyden mahdollistavat laitteisiin asennetut sulautetut järjestelmät, jotka sisältävät mikroprosessorin ja tarkoitukseen sopivan ohjelmiston. Sulautettu järjestelmä on nimensä mukaisesti sulautettu laitteeseen: teollisuuslaitteen käyttäjä ei välttämättä edes huomaa olevansa tekemisissä sulautetun järjestelmän kanssa.

Teollisuuslaitteisiin sulautetuissa järjestelmissä keskeinen päätös on käyttöjärjestelmän valinta. Usein päädytään avoimen lähdekoodin järjestelmään – Linuxiin. Suomalaiset teollisuusyritykset olivat ensimmäisten joukossa ottamassa Linuxia käyttöön jo kymmenen vuotta sitten. Vuosien mittaan Linuxin käyttö sulautetuissa järjestelmissä on lisääntynyt ytimen vakiintuneiden versioiden 2.4 ja 2.6 myötä.

Luotettava Linux säästää kustannuksia

Linuxin valintaa käyttöjärjestelmäksi puoltavat monet seikat. Ensinnäkin se on luotettava ja vakaa. Valitsemalla avoin järjestelmä vältetään myös riski yksittäisen ohjelmistotoimittajan tuen loppumisesta. Linux on lisäksi monipuolinen: siihen on saatavilla paljon valmiita avoimen lähdekoodin komponentteja. Valmiit komponentit nopeuttavat

Henna Haapamäki

Wapice Oy:n kehittämissä ohjausjärjestelmissä käytetään usein avointa käyttöjärjestelmää.

Ohjelmointi vaatii osaamista

Sulautettujen järjestelmien Linuxia voidaan ohjelmoida eri tasoilla. Helpointa on sovellustason ohjelmointi, joka ei juurikaan eroa PC-tyyppisestä ohjelmoinnista. Koska Linux-järjestelmät liittyvät kovaan reaaliaikamailmaan, tarvitaan myös haastavampaa laiteajuriohjelmointia. Esimerkiksi taajuus- ja pulssilaskurit, kenttälaitteväylät ja A/D-muunnitimet tarvitsevat kukin oman laiteajurin. Niiden ohjelmointi vaatii lisäksi elektroniikkaosaamista.

Ohjausjärjestelmät vaativat erityisosaamista, joten usein teollisuusyritys ulkoistaakin niiden kehittämisen tai toteuttamisen ohjelmistotoimittajalle. Ohjelmistoyritys **Wapice Oy** on tehnyt lähes kymmenen vuoden ajan koneenohjausjärjestelmiä Linuxilla useille asiakkaille. Erityinen huomio järjestelmää suunniteltaessa kiinnitetään modulaarisuuteen, muutosten tekemisen helpouteen ja testattavuuteen.

*Pasi Tuominen,
Henna Haapamäki*

kehitystyötä ja säästävät kustannuksia. Teollisuudessa Linuxin haasteina ovat reaaliaikaisuuden vaatimus, muistin kulutus, hankalat ympäristöolosuhteet ja tuotteiden pitkä elinkaari. Haasteisiin on kuitenkin kehitetty ratkaisuja.

Reaaliaikaominaisuuksia ja muistin kulutusta voidaan osittain hallita eri versioilla ja laiteajuriratkaisuilla. Kaikkein tiukimpiin vasteaikavaatimuksiin tarvitaan kuitenkin edelleen reaaliaikakäyttöjärjestelmiä.

Wapice Oy on teollisuuteen keskittynyt ohjelmistoyritys, jonka 120 työntekijää toimivat viidellä paikkakunnalla ympäri Suomea. Sulautettujen järjestelmien suunnittelu on yksi yrityksen osaamisalueista. Lisätietoa yrityksen verkkosivuilta www.wapice.com.

Tikka – vipuvoimaa osaamiseen kustannustehokkaasti

Johtajan ammattitaitoon kuuluu tuntea, mitä tukimahdollisuuksia yritykselle on tarjolla. Yksityisten koulutus- ja konsultointifirmojen mainokset tunnetaan, mutta julkisen tuen verkostot jäävät usein liian vähälle huomiolle.

– Se on sääli, sillä tarjolla on runsaasti julkisrahoitteisia palveluja, joista yritykset saavat lisäarvoa varsin edullisesti, sanoo projektipäällikkö **Aki Anttila Teknologiakeskus Hermia Oy:stä**.

Anttila luotsaa viime toukokuussa Pirkanmaalla startannutta poikkiteollista Tikka-projektia (Tietotekniikka keskeisissä kasvuklustereissa). Projektin tavoitteena on parantaa alueen pk-yritysten henkilöstön tieto- ja viestintäteknisiä taitoja. Sen suurempana työnäkinä on kannustaa pippuriset ja potentiaaliset pirkanmaalaiset kasvuyritykset kotikoloistaan maailmalle vastaamaan teknologisen kehityksen ja globaalin kilpailun haasteisiin.

– Voittoa tavoittelemattomana aluepoliittisena yrityksenä ja ESR-rahoituksen turvin autamme heitä näissä tavoitteissa. Kohdeyritysten kehittyminen on meille se ykkösasia, Anttila alleviivaa.

Osaaminen avain kasvuun

Tikka-projektin työkaluina ovat koulutus, konsultointi ja muut kohdeyrityksen tarpeista lähtevät kehittämistoimenpiteet niin teknisessä kuin liiketoimintaosaamisessa. Projektissa on määritelty neljä eri osa-aluetta: laitteet, ohjelmistot, avoin

lähdekoodi sekä sisällöt ja palvelut. Laitteet -osa-alueeseen Tikka sorvaa koulutuksia mm. laserteknologiasta, lasermikrotyöstöstä ja elektroniikan uusista ja perinteisestä tuotantotekniikoista sekä auttaa siirtämään uutta teknologiaa teollisuuden lisäarvoksi. Samoin Tikka keskittyy aloittavien opto-, nano-, ja painettavan elektroniikan pk-yritysten

liiketoimintaosaamisen ja kaupallistamisen edistämiseen.

Ohjelmistotuotannon sisällä Tikka määrittelee yritysälhtöisiä koulutuksia mm. sovelluskehityksessä, testauksessa ja projektinhallinnassa. Avoimen lähdekoodin osalta Tikka kouluttaa pk-yrityksiä mm. open source -teknologian tarjoamiin liiketoimintamahdollisuuksiin.

Kari Vilkkio

Projektipäällikkö Aki Anttila Teknologiakeskus Hermia Oy:stä kertoo, että Tikka-projekti on hyvä esimerkki julkisrahoitteisesta palvelusta, joista yritykset saavat lisäarvoa kustannustehokkaasti.

ICT- ja media-alaa ja sisältöjä voimakkaasti muuttavassa trendissä, Web 2.0:ssa ja sosiaalisessa mediassa Tikka niin ikään pyrkii pitämään kohdeyritykset hereillä.

Projektinhallintataitoja kysytään

Vaikka Tikka-projektin tarjoama koulutuspaletti kuulostaa juhlavalta, yksittäiset koulutukset ovat hyvin konkreettisia: juotoskoulutus, uuden Officeen ominaisuudet, Linux-perusteet, Javaa, projektinhallintaa..

– Projektinhallinta, vuorovaikutustaidot ja sopimustekniset asiat korostuvat pienten kasvuyritysten tarpeissa. Kun ollaan tekemässä isoja sopimuksia kansainvälisten yritysten kanssa, tietty jämäkkyys, esiintymistaito ja juridiikan tunteminen ovat tarpeen, Anttila on huomannut.

Tikka-projektin koulutus voi olla yritysکوhtaaisesti räätälöity, yleinen koulutus tai seminaari – lähtökohtana on aina yrityksen tarve, joka yritetään ratkaista. Tikalla on käytössään laaja kouluttajien verkosto ja hyvät kontaktit alueen oppilaitoksiin ja korkeakouluihin sekä yksityisiin kouluttajiin.

Pirkanmaan pk-kasvuyritysten verkottuminen on yksi Tikka-projektin moottoreista.

– Yhteisissä koulutuksissa yritykset oppivat tuntemaan toisensa, ja ”törmyyksissä” syntyy tervetullutta synergiaa, Anttila toteaa.

Kari Vilkkio

Avoimuus ja yhteisöllisyys puhuttavat MindTrekissa

Lokakuun alussa Tampereella järjestettävä MindTrek-kongressi kokoaa jälleen digimedia-alan asiantuntijat, ammattilaiset ja harrastajat yhteen pohtimaan alan ilmiöitä ja kurkistamaan tulevaisuuteen. Ajan hengessä uudistuva tapahtumakokonaisuus astuu tänä vuonna jälleen ison askeleen eteenpäin.

MindTrekin uudistuminen käynnistyi viime vuonna, kun MindTrekin koko konsepti pistettiin uuteen uskoon.

– Entinen mediaviikko jaettiin kolmeen selkeään pääalueeseen eli konferenssiin, kilpailuun ja kansalaistapahtumiin. Erityisesti panostettiin konferenssin kehittämiseen Suomen johtavaksi digimedia- ja digibusiness-tapahtumaksi sekä kansainvälisesti merkittäväksi tapahtumaksi, johon tulee puhujien lisäksi

nen tapahtumakokonaisuus erilaisille kohderyhmille, Viteli kertoo.

MindTrek-konferenssi 2008 kokoaa digimedian parissa työskentelevät asiantuntijat ja harrastajat. Pääteemoja konferenssissa on kolme: sosiaalinen media, ubimedia ja pelit. Teemakohtaisia sessioita yhdistävät kaikille yhteiset luennot.

– Open source, yhteisöllisyys ja inter-

teknologiayrityksen neuvonantajana avoimen lähdekoodin strategioita suunniteltaessa. Hietasen väitöskirja Creative Commons -lisensoinnista tarkastetaan loppuvuodesta.

Hietanen näkee yhteisöllisten verkkopalveluiden vasta varovasti avanneen yhteisöllisen tuotannon mahdollisuuksia.

– Katsomme kymmenen vuoden päästä YouTubea ja ihmettelemme, miten ihmeessä näin pelkistetty palvelu sai suuren suosion, Hietanen ennustaa.

Tulevaisuudessa palvelut joutuvat Hietasen mukaan kilpailemaan ilmaiseksi sisällöstä. Silloin sellaiset palvelut me-

etunenässä ovat osoittaneet, ettei oikeuksien mustasukkainen omiminen ole usein paras tapa saada suurinta arvoa tekijän- ja teollisuusosoikeuksista.

– Verkkomaailmassa on usein viisasta antaa tuote miljoonalle ihmiselle, jos sen siten saa myydyksi kolmelle asiakkaalle. Monet yritykset ovat ymmärtäneet, ettei tulovirtojen maksimoiminen usein tarkoita tekijänoikeussuojan maksimointia.

Hietasen mukaan asiakkaan asema on internet-aikakaudella korostunut. Myös asiakkaiden kuunteleminen ja heidän kanssaan tuotteiden kehittäminen on lisääntynyt.

– Asiakkaat eivät ole enää passiivisia kuluttajia, vaan he myös muokkaavat tuotteita, tekevät parannuksia ja käyvät keskustelua niistä. Aktiivisia asiakkaita ei tule nähdä uhkana yritykselle, vaan voimavarat on syytä ottaa käyttöön. Esimerkiksi markkinoinnissa kuluttajien reaktioita on pelätty, ja vielä käytetään yllättävän vähän yhteisön tuottamia mainoksia. Muokattava mainonta voisi kuitenkin tavoittaa pienet niche-ryhmät tavalla, johon paraskaan mainostoimisto ei pystyisi, Hietanen kertoo.

Suomalaisia menestystarinoita?

MindTrekin puheenvuorossaan Hietanen esittelee tehokkuusnäkökohtia, joita avoin lisensointi tarjoaa verkkopalveluille. Suomessa avointen lisenssien käytämisellä on pitkät perinteet. Linux ja MySQL ovat kansainvälisiä Suomesta lähteneitä menestystarinoita. Media-puolella tamperelainen Star Wreck -saaga on vailla vertaansa.

– Suomesta puuttuvat riskisijoittajat, jotka ymmärtäisivät avoimen sisällön mahdollisuuksia. Tarvitaan muutama kansainvälinen menestystarina, jotta sijoittajilta löytyisi uskallusta lähteä tukemaan yrityksiä, jotka ovat lähteneet avaamaan avoimen tuotannon solmuja, Hietanen uskoo.

Julkisella puolella monet toimijat arvostavat sisältöjensä mahdollisimman laajaa ja vapaata leviämistä. Palvelun tarjoaja joka pystyy vastaamaan tuotteilansa tähän tarpeeseen saa selkeää kilpailuetua.

– Yhdysvalloissa suuret korkeakoulut MIT ja Harvard etunenässä ovat omaksuneet politiikan, joka suosii koulujen tuottaman sisällön avointa lisensointia. Myös Suomessa ammattikorkeakoulujen syksyllä käyttöönotettava sähköinen julkaisujärjestelmä tukee avointa lisensointia, Hietanen sanoo.

*Johanna Salomaa-Valkamo,
Sanna Heiskanen*

Kai Ansio

si myös osanottajia muista maista, **MindTrek ry:n** puheenjohtaja, **Tampereen yliopiston hypermedialaboration** johtaja **Jarmo Viteli** kertoo.

Uudistunut MindTrek sai erinomaisen vastaanoton, ja Viteli sanoo tämänvuotisen tapahtumakokonaisuuden jatkavan pitkälle edellisvuoden linjoilla. Konferenssin suunnittelussa on panostettu laadukkaisiin puheenvuoroihin ja tiiviiseen ohjelmaan, joka yhdistää erilaisia näkökulmia uudella tavalla.

– MindTrek-kilpailun kilpailusarjat taas tuovat esille parhaita ja innovatiivisimpia digitaalisen median sisältöjä, tuotteita ja palveluita. MindTrekin kansalaistapahtumissa puolestaan pyritään ymmärtämään ja havainnollistamaan käynnissä olevan digimedian murroksen vaikutuksia ihmisten arkiseen elämään. MindTrek on näin siis ainutlaatu-

netin avoimuus tulevat esille monissa konferenssiesityksissä. Avoimuus ja yhteisöllisyys nähdään tärkeänä osana digimedian tulevaisuutta, Viteli sanoo.

MindTrekin nimekkääseen puhujakuntaan kuuluvat mm. **Mozilla Europen** johtaja **Tristan Nitot**, **Yahoolla** titelillä ”Social Media Guru” työskentelevä **Marc Davis**, **Amazonin** web-services evankelista **Simone Brunozi** ja EVE Online -peliä julkaisevan **CCP Gamesin** PR-johtaja **Valerie Massey**.

Internetin avoimuus on tärkeää

Yksi MindTrek-konferenssin kiinnostavista puhujanimistä on **Herkko Hietanen**, avoimen lisensoinnin oikeudellisiin kysymyksiin keskittynyt teknologiajuristi. Hän on toiminut monen suomalaisen

nestyvät, jotka pystyvät tarjoamaan muutakin kuin alustan, jossa sisältöä voi jakaa. Erilaiset yhteistyöpalvelut, joissa sisältöä voidaan muokata ja kehittää, ovat avainasemassa kilpailussa sisällöntuottajien sieluista.

– Teknisesti helppokäyttöiset ja lisäarvoa tuottavat palvelut eivät yksin riitä. Lainsäädäntö ja erityisesti tekijänoikeuslait asettavat palveluille ja niiden käyttäjille rajoituksia. Monet ongelmat ovat onneksi ratkaistavissa, mutta se edellyttää oikeudellisten seikkojen huomioimista jo palvelun suunnitteluvaiheessa.

Anna miljoonalle, myy kolmelle!

Hietasen mielestä on positiivista, että lukuisat uudet verkkopalvelut Google

MindTrek 2008

- ▲ Konferenssi 8.-9.10.2008, Scandic Hotelli Rosendahl, Tampere
- ▲ Openmind ja muut workshop-päivän sessiot 7.10.
- ▲ Rekisteröityminen päättyy 19.9.2008
- ▲ MindTrek Startup Launchpad konferenssin yhteydessä 9.10.
- ▲ Lisätietoja ohjelmasta, puhujista ja rekisteröitymisestä www.mindtrek.org/conference
- ▲ Sukelluksia digiarkeen -kansalaistapahtumat www.mindtrek.org/kansalaistapahtumat

MindTrek-kilpailu

- ▲ Sarjat: MindTrek Grand Prix, Nokia Ubimedia MindTrek Awards, Paras Langaton Tampere -palvelu, World Summit Award Finland, Mun Tampere
- ▲ Ilmoittautuminen päättyy 12.9.
- ▲ Grand Prix -päätuomarina toimii Aamulehden päätoimittaja Matti Apunen
- ▲ Lisätietoja www.mindtrek.org/competition

kolumni

Valmiina avoimeen kilpailuun

Johanna Salomaa-Valkamo

Petri Räsänen on Suomen open source -keskuksen COSS (Centre for Open Source Solutions) johtaja.

Suomalainen tietotekniikka-markkina on muutoksen edessä. Varsinkin julkisella sektorilla IT-markkinaa ovat dominoineet isännän ottein muutamat harvat pelurit, joiden tarjontaan ja palveluihin käyttäjien ja päättäjien on ollut tyytyminen – oli tuotteiden ja palvelujen laatu sitten hyvä tai huono.

Edessä oleva muutos on seurausta havaituista vakavista ongelmista.

Kritiikki markkinan toimivuutta kohtaan on noussut ennen kaikkea taloushaasteiden kanssa kamppailevista kunnista ja valtion rahankäyttöä valvovasta valtiontalouden tarkastusvirastosta.

Suljetut ratkaisut hidastavat kehitystä

Joukko Suomen johtavia kuntia, Oulu, Tampere ja Lahti, julkistivat kesän kynnyksellä Suomen oloissa ainutlaatuisen avoimuusjulistuksen.

Julistuksen mukaan Suomi on auttamatta pudonnut tietoyhteiskunta-kehityksen kärkitiloilta. Komeiltuamme vuosisadan alussa vielä mitalisijoilla, tänään sijoitus on lähellä jalkapallomaa-joukkueen tasoa. Keskeisenä syynä tähän nähdään julkisen sektorin heikko kyky kehittää sähköisiä palveluja nykyisiin tietojärjestelmiin, vaikka tarvetta ja kehityshalua on. Julistuksen mukaan kilpailulta suljettu markkina ja teknisesti suljetut tietojärjestelmät pidättelevät etenemistä. Muutoksen haaste heitetään siis toimittajille.

Hieman aiemmin valtiontalouden tarkastusvirasto oli raportoinut näyttävästi tunnistuspalvelujen kehittämisen ongelmista.

Johtopäätöksensä virasto suomi hankintoja tekeviä siitä, ettei tarjouspyyntöjä laadita tasapuolisesti eikä syrjimättä. Erityisesti kritisoitiin epämääräisiä vaatimusmäärittelyjä ja sitä, että vaatimusmäärittelyillä suositaan tiettyjä toimittajia. VTV:n mukaan hankkijapuolen ostokäytäntöjä tulee kehittää.

Avoimessa maailmassa vain hyötyjä

Vaikka muutosvaatimukset suunnataan markkinan eri puolille, kritiikin ja muutosta vaatimusten esittäjät ovat organisatioita, joita yhdistää voimakas huoli investointien taloudellisuudesta. Markkinan paremmalla toiminnalla haetaan suurempaa tehokkuutta eli säästöjä. Ja kun julkisesta sektorista on kyse, tavoitteena on meidän yhteisten varojemme tehokkaammasta käytöstä eli hyvästä asiasta! Ilmeistä onkin, että uudistumista tarvitaan sekä hankkija- että toimittajapuolella.

Avoimuusjulistuksen takana olevien kuntien mukaan julkisissa tietojärjestelmissä on pakko siirtyä avoimeen maailmaan. Kuntien mukaan se mahdollistaisi:

- paremman yhteistyön eri kuntien välillä ja valtion rakenteissa
- merkittävät kustannussäästöt tietojärjestelmien hankinnassa ja ylläpidossa

- asiakaslähtöisen palvelujen kehittämisen
- uudenaikaisen tekniikan hyödyntämisen avoimen arkkitehtuurin pohjalta
- paremmat kilpailutusmahdollisuudet ja yhteisöllisen yhteistyön
- tietojärjestelmien laadun paranemisen.

Näitä etuja vastaan on vaikea löytää pitäviä argumentteja.

Ohjelmistoteollisuudessa avoin maailma tarkoittaa ennen kaikkea avoimien standardien ja rajapintojen vaatimista ja käyttöä. Vaatimus on tervetullut asia paitsi veronmaksajille ja kansalaisille myös open source -pohjaisten ratkaisujen toimittajille. Avoin lähdekoodi ja avoimet standardit ovat lähtökohtaisesti samalla asialla, turvaamassa käyttäjien vapauden valita. Myös ohjelmistojen kehittämisen näkökulmasta avoin lähdekoodi ja avoimet standardit ovat yhteensopivia periaatteita.

Avoimen lähdekoodin kehitys synnyttää avoimen standardin kriteerien mukaisia teknologioita ja avoimia rajapintoja.

Tuumasta toimeen

Julkisen sektorin IT-toiminnan kehittäjät ovat voimakkaan paineen edessä reagoineet ja käynnistäneet avoimuutta edistäviä hankkeita. Erityisesti KuntaIT-ohjelman ja JHS-suositustyön puitteissa on aloitettu toimenpiteitä, jotka tullevat parantamaan markkinan toimintaa. Keskeisiä hankkeita ovat mm. JHS-suositus esiselvitysten tekemiseksi, avoimen lähdekoodin hankintaopas sekä julkisen sektorin yhteentoimivuusportaali ja sisäinen ohjelmistopankki.

Nämä hankkeet ovat avaamassa tietä haluttuihin tuloksiin ja markkinan muutokseen. Kuten tämän lehden sisälöstä voidaan nähdä, avoimen koodin toimittajat ovat muutokseen valmistautuneita ja paalupaikalla avoimeen kilpailuun. IT-hankkijoiden puolella tarvitaan edelleen määrätietoista ohjausta ja uudistumista, jotta päämäärät muuttuvat käytännöksi.

Petri Räsänen

yhteistyössä:

TEKNOLOGIAKESKUS HERMIA
- Interfacing the Future -

MINDTREK

LINUX-TUKI.FI

Maksullinen tukipalvelu Suomessa
etäyhteydellä tai asiakkaan luona, myös asennukset ja koulutus
www.linux-tuki.fi • apua@linux-tuki.fi • (09) 8562 1799